

Täysistunto

Torstai 16.3.2017 klo 16.00—19.58

6. Lakialoite laiksi ulkomaalaislain 127 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 9/2017 vp Timo Heinonen kok

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelu

18.18 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikallaolijat! Nykyisen voimassa olevan ulkomaalaislain mukaan karkotetuksi päätetty henkilö voidaan pitää säilössä enintään vuoden ajan eli 12 kuukauden ajan. Säilössäpito on tarpeen, kun kyse on yhteiskunnalle erittäin vaarallisesta henkilöstä tai henkilön rikostausta on vakava.

Julkisuudessa on ollut esimerkiksi tapaus, missä vankilasta vapautunut henkilö on pidetty säilössä, sillä kärkeäjoikeuden mukaan on "ilmeisen korostunut riski", että hän pakenisi, piileskeli tai muutoin vaikeuttaisi karkottamista, jos hänet laskettaisiin vapaalle jalalle. Poliisin mukaan on lisäksi perusteltua syytä olettaa, että esimerkiksi tässä kyseisessä tapauksessa — minkä takia itse asiassa tämän lakialoitteen olen nyt tehnyt — henkilö vapautu ollessaan voisi syyllistyä myös uusiin vakaviin rikoksiin. Henkilön säilössä pitämisen jatkaminen on välttämätöntä, jotta hänen maasta poistamisensa saadaan pantua täytäntöön ja jotta henkilö ei Suomessa ollessaan enää syyllistyisi uusiin seksuaali- ja väkivaltarikoksiin. Kyseinen henkilö on Suomessa ollessaan syyllistynyt muun muassa nuoren tytön murhaamiseen ja raiskannut toisen tytön. Lyhyellä vankilomallaan, vain muutaman tunnin vankilomallaan, elinkautisen aikana mies syyllistyi myös pienen lapsen törkeään seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Poliisi on tehnyt nyt töitä jo pitkään saadakseen karkotettua kyseisen henkilön Suomesta omaan kotimaahansa. Hänet jostain käsittämättömästä syystä vapautettiin vankilasta. Viranomaistoimin tapahtuva maasta poistaminen Somalialaan on kuitenkin poikkeuksellinen ja monimutkainen prosessi. Järjestelyt maasta poistamiseksi ovat edenneetkin hitaasti.

Nykyisen voimassa olevan lainsäädäntömme mukaan miestä, tai henkilöä noin yleisesti, voidaan maksimissaan pitää säilössä yksi vuosi, jos henkilö ei esimerkiksi tee yhteistyötä palauttamisen toteuttamiseksi tai kotimatkatodistus viipyy. Tämän jälkeen ulkomaalainen on laskettava kaikissa tilanteissa vapaaksi.

Tähän kohtaan ulkomaalaislakia tulee minusta tehdä kiireellisesti muutos. Meillä on muutama kuukausi aikaa tässä tilanteessa. Ja itse toivon, että tämä asia otetaan nyt täällä lainsäätäjien keskuudessa ja Suomen eduskunnassa vakavasti. Erittäin vaaralliseksi todettu henkilö voidaan siis pitää poissa vapaalta jalalta 12 kuukauden maksimisäilössäpito-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2017 vp

ajan. Ja minun mielestäni se tulee nyt pidentää rajattoman mittaiseksi eli muotoon "kunnes karkotus saadaan toteutettua".

Tämän edellä olevan esittelyni perusteella olen esittänyt eduskunnalle seuraavan lakiehdotuksen eli että ulkomaalaislain 127 § muutetaan kohdasta "Säilöön otetun päästäminen vapaaksi" niin, että se kuuluu:

"Asiaa käsittelevän viranomaisen on määrättävä säilöön otettu päästettäväksi heti vapaaksi, kun edellytyksiä säilössä pitämiseksi ei enää ole. Säilöön otettu on päästettävä vapaaksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua säilöönottopäätöksestä. Säilöönottoaika voi kuitenkin olla tätä pidempi, jos säilöön otettu ei tee yhteistyötä palauttamisen toteuttamiseksi tai kolmannelta valtiolta ei saada tarvittavia paluusiakirjoja ja maasta poistamisen täytäntöönpano viivästyy näistä syistä.

Jos käräjäoikeus on päättänyt säilöön otetun pitämisestä edelleen säilössä, viranomaisen on viipymättä ilmoitettava vapaaksi päästämisestä säilyttämispaikkakunnan käräjäoikeudelle. Ilmoitus voidaan tehdä puhelimitse tai sähköisesti. Puhelimitse tehty ilmoitus on viipymättä toimitettava kirjallisena käräjäoikeudelle."

Eli muutos nykyiseen lakiin on se, että tuosta 12 kuukauden eli vuoden maksimijasta luovutaan ja — on kyse sitten tästä yhdestä henkilöstä, johon nyt halusin erityisesti viitata tässä lakialoitteessa, tai tulevaisuudessa jostain toisesta henkilöstä — jos kaikki viranomaiset ovat sitä mieltä, että henkilöä ei pidä laskea ja vapauttaa tavalliseen arkeen tuonne kulkemaan, niin silloin meidän viranomaisillamme pitää olla keinot pitää hänet säilössä niin kauan, kunnes tuo karkotus onnistuu.

Arvoisa puhemies! Toivon, että lakivaliokunta ottaa tämän lakialoitteen käsittelyyn. Tässä on vain siis muutamia kuukausia aikaa hoitaa asia kuntoon. Ymmärtääkseni hänet tullaan vapauttamaan loppukesästä, syksyn aikana viimeistään, jos tätä lakiesitystäni ei hyväksytä.

18.24 Juho Eerola ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitokset edustaja Heinosenle tästä mainiosta aloitteesta, jonka hän on tehnyt.

Valitettavasti tosiaan on tilanne se, että voimassa olevan ulkomaalaislain mukaan säilössä voidaan pitää maksimissaan vain nuo 12 kuukautta. Täällä on nyt usein puhuttu rajoista ja niitten sulkemisesta. Nyt kuitenkin olisi erityisen tärkeää, että tämä säilössäpitoaika muutettaisiin rajattomaksi. Näitä ulkomaalaisia seksuaali- ja väkivaltarikollisia ei tule laskea vapaaksi jonkun teknisen seikan vuoksi, vaan heidät on pidettävä säilössä siihen saakka, kunnes tämä karkotus voidaan panna toimeen. Ei kai meistä oikeastaan kukaan halua, että rikolliset voivat oman vastustuksen perusteella ja tätä prosessia hankaloittamalla pelata itsensä vapaaksi ja mahdollisesti sitten uusia tekonsa.

Todella harmillista, edustaja Heinonen, että tosiaan et ole enempää kerännyt tähän aloitteeseesi nimiä. Uskon, että perussuomalaisten eduskuntaryhmästä varmaan melkein jokainen olisi tämän allekirjoittanut ja omasta eduskuntaryhmästäsi myös, ja uskon, että muitakin puolueista. Nyt jos tämä lähetetään hallintovaliokuntaan, niin sitä, että tätä käsiteltäisiin ja tällä olisi mahdollisuuksia edetä entistä paremmin, varmasti auttaisi se, että olisi useampia allekirjoituksia.

Oma suhtautumiseni tähän lakialoitteeseen on todella positiivinen.

18.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! On hyvä huomata, että eduskunnassa perussuomalaisten vaikutus yleiseen poliittiseen ilmapiiriin leviää yli puoluerajojen — olemme-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2017 vp

han olleet tiukentuneen maahanmuuttopolitiikan primus motor ja olemme vaatineet tiukempia seuraamuksia rikoksista ja ylipäättänsä kansalaisten oikeustajun selvittämistä. On hyvä, että muutkin nyt hyväksyvät nämä ajatukset.

Edustajakollega Heinosen lakialoite on tarpeellinen muutos ulkomaalaislakiin. Kuten perusteluissa todetaan, niin onhan nykyisen lain 12 kuukauden säilöspitoajan maksimi erittäin keinotekoinen, erityisesti niissä tapauksissa, jos kyseessä on karkotettava ja vaaralliseksi todettu ulkomaalainen. Ei ole mitään järkeä siinä, että tällainen henkilö on laskettava vapaaksi vuoden jälkeen, jos esimerkiksi karkotus on papereiden takia viivästynyt, vaan henkilö on mielestäni pidettävä säilössä niin kauan kuin on tarpeen, että karkotus saadaan toteutettua.

Ylipäänsä on tarpeen tehostaa laittomasti maassa olevien henkilöiden kontrollia ja karkottamista. Näin tulisi mielestäni toimia myös sellaisten henkilöiden kohdalla, joita ei ole syytä epäillä rikoksista. Maassa oleskelu kun ei ole subjektiivinen oikeus, ja lainkuuliaisuus edellyttää Suomen lain noudattamista. Nämä asiat vaativat mielestäni jatkossa huomattavia tiukennuksia ja muutoksia niin rikos-, ulkomaalais- kuin pakkokeinolakiin.

18.27 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Nyt on todettava, että tämän lakialoitteeni taustalla ei ole pienimmäskään määrin minkäänlainen perussuomalaisien paine, jota tuntisin niskassani, vaan kyse on henkilöstä, joka on tullut 20 vuotta sitten Suomeen, hänellä on ollut täällä perhe. Nyt on kyse vakavasta rikollisesta. En ole tehnyt tätä perussuomalaisien paineessa taikka maahanmuuttovastaisten ihmisten ääniä kalastellakseni vaan sen takia, että minun mielestäni meidän lainsäädännössämme on selkeä aukko, joka valitettavasti on päästämässä vapaaksi henkilön, jota poliisi ja lähes kaikki viranomaiset pitävät sellaisena, että häntä ei pitäisi laskea vapaaksi.

Olen itse asiassa aiemmin tehnyt samaan asiaan liittyvän lakialoitteen vaarallisuusarvioista. Niitähän laajennettiin viime vaalikaudella niin, että ne koskevat kaikkia näitä pitkän tuomion saaneita rikollisia, ovat he sitten kantasuomalaisia, maahanmuuttajia tai ketä tahansa. Niin sen pitääkin olla, ei se ole siitä kiinni, kuka raiskaa, kuka tappaa, kuka murhaa. Minun mielestäni kaikille kuuluu sama tuomio. Olen tehnyt siis lakialoitteen siitä, että nämä vaarallisuusarviot tehtäisiin oikeuksia sitoviksi, eli jos viranomaiset eli asiantuntijat toteavat, että kyseistä henkilöä ei pidä vapauttaa elinkautisesta, niin silloin sitä ei voitaisi tehdä myöskään oikeuden päätöksellä. Ja tämä on toinen tähän samaan nippuun kuuluva lakialoite, eli itse näen ennen muuta niin, että meidän pitää tässä määrätietoisesti edetä, että voimme tällaisia henkilöitä maasta pois saada.

Aikataulu on syy siihen, että en lähtenyt keräämään tähän kansanedustajien nimiä sataa. Olen valitettavasti huomannut, että ei eduskunnassa enää tuolla sadan rajallakaan ole sellaista merkitystä, että ne saisivat edes samaa käsittelyä kuin kansalaisaloitteet, mikä minun mielestäni ehdottomasti niille kuuluisi... [Puhemies koputtaa]

Puhemies Maria Lohela: Haluatteko jatkaa täällä? [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Niin, arvoisa puhemies, jatkan hetken täältä korokkeelta. Tuo kaksi minuuttia menee niin nopeasti. — Syy siihen, miksi en tähän kerännyt sataa nimeä, itse asiassa tuli siinä ensimmäisessä puheenvuorossani, missä totesin, että tämä täytyy saada tämän kevään aikana eduskunnassa käsiteltyä ja hoidettua. Eli kyse on siitä, että valiokuntakäsittelyyn ei kovin kauan aikaa ole, jotta laki saadaan voimaan niin, että se on ensi syksynä voimassa, kerran

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2017 vp

itse haluan, että tämä laki koskee jo tätä yhtä kyseistäkin henkilöä, vaikka harvoin ehkä lainsäädäntöä näin ajatellaan, mutta itse ajattelen tässä tapauksessa niin. Ajattelen sen myös niin, että jatkossa se koskee kaikkia muitakin, jotka tällaisessa tilanteessa ovat, eli jos todetaan, että heitä ei vapaalle pidä päästää.

Toinen syy, niin kuin tuossa jo sanoin paikaltani, on se, että olen vähän pettynyt eduskunnan kansanedustajien lakialoitteiden käsittelyyn. Meillä on runsaasti sadan kansanedustajan lakialoitteita, ja ne eivät saa vastaavaa käsittelyä kuin esimerkiksi kansalaisaloitteet, vaikka nopeasti voisi ajatella, että niillä on vähintäänkin yhtä hyvä läpimenon mahdollisuus täällä eduskunnassa kuin kansalaisaloitteilla — tänään olemme jo kuulleet, että esimerkiksi tämä tänään käsittelyssä oleva kansalaisaloite ei ole saanut yhdeltäkään puolueelta tukea, ei edes sosiaalidemokraateilta tai vasemmistoliitolta, vaan kaikki puolueet ovat olleet sitä mieltä, että kansalaisaloitetta ei pidä hyväksyä. Itse toivoisin, että jatkossa yli sadan nimen kansanedustajien lakialoitteet saisivat saman käsittelyn eli perusteellisen valiokuntakäsittelyn ja sen jälkeen mietinnön, joka tuodaan eduskunnan käsittelyyn äänestettäväksi ja päätettäväksi. Minun mielestäni se olisi vähintäänkin oikeus ja kohtuus, ja toivon, että tätä asiaa myös eduskunnassa pohditaan. Onko se sitten puhemiesneuvosto vai mikä paikka, mutta itse toivon, että tällainenkin keskustelu käydään, kun kansalaisaloitejärjestelmänkin uudistamista pohditaan.

18.32 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Vaikka minulla on hirveä halu ja kiire päästä keskustelemaan eläkeindeksiasta, haluan kaksi lausetta sanoa tähän edustaja Heinosen aloitteeseen.

Niillä tiedoin ja ymmärryksellä, mikä minulla nyt tästä asiasta on, tuen ehdottomasti tätä esitystä. Samalla tässä tietysti hämmästelee tätä maailman muutosta. Tämä vuosi on varmaan joskus ollut harkittu ajanjakso. Sehän on aika pitkä. Ei ehkä ole tullut mieleenkään, että se on liian lyhyt. Tämä vain kertoo, että jossain Somaliassakin ovat asiat, hallintorakenteet, oikeusvaltio ja muut jutut ihan sekaisin. Se on sitten niin kuin toinen tarina, joka ei liity tähän, mutta kannatan tätä esitystä.

18.33 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinoselle täytyy lausua parhaat kiitokset erinomaisesta työstä. Tämä lakialoite, joka tähtää ulkomaalaislain 127 §:n muuttamiseen, on hyvä ja perusteltu. Se on totta, että maailma muuttuu nopeasti ja yhteiskunnalla pitää olla mahdollisuus suojautua tällaisilta tapauksilta niin, että lainsäädäntö takaa sen, että kenenkään henki tai terveys ei vaarannu sen kautta, että joku lakipykälä ei ole ajan tasalla.

Suomi on kansainvälistynyt, ja meillä on syntynyt tilanteita, joissa lainsäädäntö ei vastaa tämän päivän vaatimuksia, ja tässä on nyt juuri sellainen tapaus. Vaikka eduskunnan byrokratia vaatii tietynlaiset menettelyt ja tietyt toimenpiteet ennen kuin lakialoite tulee hyväksytyksi, toivon, että tällainen lakialoite, jossa on vain yksi allekirjoitus, otetaan todellakin vakavasti ja käsitellään viivytyksettä, koska minun mielestäni ei voi olla niin, että eduskunnan byrokratiasta tai menettelytavoista johtuen tärkeä asia jää käsittelemättä sen takia, että siitä puuttuu ne vaaditut 99 allekirjoitusta vielä. Uskon, että edustaja Heinosen aloite tässä tapauksessa menee hyvin nopealla aikataululla läpi tästä talosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2017 vp

18.34 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä kysymyksessä on kyllä todella edustaja Heinoselta perusteltu lakialoite. Täällähän taustalla on myös aito viranomaisten tarve saada tämä asia kuntoon.

Ensimmäinen ajatus, mikä itselleni tuli mieleen, oli juuri se, että kun hallitus on aika monia ulkomaalaislain pykälää tuonut muutettavaksi eduskuntaan, kyllä kysymys herää, miksi tähän ei ihan koko hallitus olisi voinut jo aikaisemmin puuttua sen sijaan, että aika paljon aikaa ollaan tuhlatu siihen, että ollaan yritetty kikkailla jollain kahden tyyppisellä sosiaaliturvalla, että olisi erilaista sosiaaliturvaa suomalaisille ja sitten maahanmuuttajille, mikä sitten perustuslainakin myötä oli mahdoton. Sen sijaan oltaisiin tällaisiin aitoihin huoliin puututtu. Toivottavasti jatkossa hallitus pysyy hieman paremmin sitten mukana näissä asioissa.

Ehkä laajemmin täytyy todeta ongelma, mikä liittyy näihin karkotuksiin ja maasta poistamisiin. Kysymyshän ei todellakaan ole siitä, että Suomessa tehtäisiin jotain väärin, vaan vastaanottavat maat ovat hyvin harvoin valmiita ottamaan näitä ihmisiä vastaan. Yleensä se kilpistyy siihen, että siellä kyseenalaistetaan tämän ihmisen henkilöllisyys. Monet näistä karkotuksista nimenomaan tyssäävät siihen, että meillä on puutteelliset tiedot ihmisen henkilöllisyydestä ja tämä sitten myös kiistetään siellä vastaanottajamaassa. Nythän toivoisi, että yhdessä Euroopan unionin alueella tämä työ saisi hieman lisäpontta, jotta paremmin näitä henkilötietoja myös rekisteröitäisiin Schengen-järjestelmään. Tiedän, että tämä työ on menossa, ja toivon sille kyllä menestystä, koska se heti helpottaa myös näissä tilanteissa. Euroopan unionin alueellahan vasta oikeastaan nyt tulemme huomaamaan, että nämä palautukset tulevat olemaan aivan valtava urakka, jonka kohtaamme, ja kyllä kaikki pitää tehdä sen eteen, että myös näistä selviydymme.

18.36 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Olen edustaja Heinosen kanssa ehdottomasti samaa mieltä siitä, että kansanedustajien lakialoitteita ei oteta nyt tarpeeksi vakavasti. Lakialoitteen tekeminen on kuitenkin kansanedustajien keskeinen oikeus, ja äänestäjillä on oikeus odottaa, että edustajien aloitteet otetaan vakavasti, erityisesti eduskunnan enemmistön tahtoa vastaavat aloitteet eli yli sadan allekirjoittamat. On hyvä kysymys, keskittyykö työmme nyt liikaa hallituksen esityksien läpiviemiseen ja medialle mieleisten kansalaisaloitteiden edistämiseen.

En myöskään näe ongelmaksi sitä, että taustalla aloitteessa on tässä tapauksessa yksittäinen henkilö tekemisineen. Monesti käy nimittäin niin, että yksittäiset epäkohdat paljastavat laajempiakin korjattavia ongelmia lainsäädännössä, kuten tässä on nyt käynyt.

Edustaja Räsänen mainitsemien karkottamisen ongelmien lisäksi mieleeni tulee myös, miten suuren ongelman karkottamiselle nyt muodostaa se, jos henkilö vastustaa karkottamista aktiivisesti jollain keinoin. Siihen juuri tarvitaan niitä aiemmin mainitsemiani pakokeinolain muutoksia, että nämä henkilöt saadaan taltutettua ja karkotettua maasta.

18.37 **Eero Suutari kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen aloite on hyvä ja aito. Onneksi olin täällä kuulemassa tästä, kun en ollut aikaisemmin päässyt sitä allekirjoittamaan, ja voin näin kertoa tukeni siihen.

18.38 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Haluan kiittää kaikkia edustajakollegoita, jotka ovat täällä salissa äänessä olleet. Olen ymmärtänyt, että aloitteeni on saanut yksimielisen tuen — ainakaan sitä ei selkeästi kukaan ole täällä vastustanut — ja pidän sitä erit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2017 vp

täin tärkeänä. Haluan sen nyt vielä pöytäkirjaan sanoa, että tämäntyyppinen henkilö — on hän sitten kantasuomalainen, on hän maahanmuuttaja, on hän ihonväritään minkä värinen tahansa — minun mielestäni ei kuulu vapaaksi. Sen takia olen tämän lakialoitteen tehnyt, tämä ei ole minulta millään määrin maahanmuuttovastaisuutta taikka muukalaisvihamielisyyttä tai mitä ikinä joku haluaisi ymmärtää. Sen takia olen sitä mieltä, että nämä vaarallisuusarvioinnit pitää tehdä pakollisiksi ja pitäviksi niin, että jos on vaikkapa sitten Suomen kansalainen, kantasuomalainen, niin ei hänenkään paikkansa ole olla vapaana, jos kaikki viranomaiset toteavat, että ei pitäisi vapauttaa.

Arvoisa puhemies! Kun tässä nyt ei ole kuin minun nimeni alla ja kun minun vankka toiveeni meidän suomalaisen yhteiskunnan ja suomalaisten lasten ja naisten puolesta on se, että tämä lakialoite menee läpi tänä keväänä, niin lupaan, että en tule juhlimaan sitä, että yhden kansanedustajan lakialoite on mennyt läpi. En tule lähettämään yhtään tviittiä, missä iloitsen, että minä tein tämän. Mutta sisälläni tulen iloitsemaan siitä, että tämä henkilö tai vastaavat rikolliset tulevaisuudessa eivät tule pääsemään vapaaksi, sillä heidän paikkansa ei suomalaisessa yhteiskunnassa ole. Näihin sanoihin omalta osaltani päätän tämän keskustelun ja toivon, että eduskunta tekee tässä oikean ratkaisun.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.